

J E L E N K Ö R.

20. szám.

Pest szombat. martz. 9dikén.

1833.

Foglalatt: Magyar és Erdélyország (Pozsonyban ker. ülések. József, Károly, Lajos főherczeg születik. Kinevezések. Báró Szepessy Mária †. Abauj megyének egyik követe változik. Küküllő a' magyarországi gyűlésre követeket utasít. Nyitra m. határozata a' m nyelv ügyében, ugyan az Komarom megye részéről is. Kir. kam. tudósítás). Anglia (felső 's alsóházi ülések febr. 19 's 20ikán. Az orosz követnél conferentia 's egyebek). Franciaország (Lafayette beszédének töredéke a' febr. 19-ki köv. kam. ülésben). Hollandia (Palmerston 's Talleyrand jegyzéke b. Zuylenhez). Spanyolország (Espana gr.). Németország (prof. Krug indítványa a' szász kamarában. Ausztr. új kölesön). Elegyhírek. Ujjab. Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Febr. 2—4ikén Rendeink kerületi üléseket tartottak, melyekben a' Főrendektől közelebb áltküldött viszonzüzenetekre nézve, névszerint pedig a' sorozatot, előkelő sérelmeket 's törvényi magyar nyelvet tárgyazókra, korábbi határozatíknál megmarradni nyilatkoztak. Ezen kívül a' vallásbeli sulyokat illető felírásnak diák fordíttatását is felolvastaták, 's azután urbariumi tanácskozásikat folytaták. Martz. 6kán a' dunai híd már Pozsonynál is állott.

Fenséges Nádornék Mária Dorottya cs. kir. Főherczegné Ő Magassága f. hónap 1ső 's 2ika közti éjféli 1—2 óra tájban szerencsésen egy herczeg-magzatot szült. Szombaton délutáni 4 óra tájban, Klobusiezky Péter kalocsai érsek ur által történt kereszteltetésekor József, Károly, Lajos nevet nyert. A' keresztatyai tisztet Károly cs. kir. Főherczeg nevében Festetics Albert János gr. ur Fenséges Nádorunk főudvarnokka teljesíté. A' Főherczegné 's az ujdón születő főherczeg Ő Magasságok a' körülményekhez képest frisen vannak.

Apostoli Királyunk január 23ki legfentebb határozata szerint a' pécsi us főkapitánban nagypréposttá Miskolczy András olvasókánonokot; pécsvári ker. sz. János prae-posttá a' egyszersmind olvasó kanonokká Tersztyánszky Imre örkanonokot; Csasz István székegyházi főesperest örkanonokká; Tomics Ferencz tolnai főesperest székegyházi főesperessé; 's végre Juranics László kanonokot tolnai főesperessé méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Fels. királyunk gróf Waldstein-Wartemberg Józsefet, Nádor-főherczeg Ő Fensége kamarását eddig a' nagymélt. m. kir. Helytartó-tanácsnál tiszt. concipistát, ugyan-

ott titoknokká méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Kassán febr. utolsó napján örök nyugalomra szenderült nagymélt. báró Szepesy Mária asszony csillag ker. dáma 's báró Eötvös Ignác főpohárnok 's abauji főispán urnak hitvese életének 67ik évében, arany menyekzőjének pedig 7ik hónapjában. Elhunytta nemz. nyelvünk társalkodási divatoztatásán tetemes csorbát ejte.

Tek. Abauj vmegyének e' f. hónap 4dikén tartott közgyűlése alkalmával, minthogy nagyérdemü első alispánja Comáromy István ur országos követségéről önkényesen lemondott, helyette a' szavazás többsége id. Barczay Ferencz urat választotta.

Mint D. sz. Mártonbul febr. 17kén írják: ns. Küküllő megye is új tiszti kart választta mélt. gróf Haller László főispán ur előlülése alatt, 's ugyan ez alkalommal több érdekes tárgyi tanácskozatok közt, elhatározzák a' megye ns Rendei, egy a' Magyarország gyűlésére küldendő levelükben kijelenteni: mennyire ohajtják a' két testvér hazának egyesülését a' nemzetisedés kifejlése tekintetéből; az említett levelet két ifju lelkes küldöttjüktől, gr. Teleki Domokos t. i. 's ifjabb Horváth Dániel uraktól a' fentiszt. magyar országgyűlésre fel is utasítván. E. H.

T. Nyitra vmegyének mult aug. 29ikén tartott közgyűlési jegyzőkönyvéből ezt közli: Nyelv adván a' nemzetnek polgári létet, a' társasági szövetségnek erőt, az együttélő népfajoknak egységi bélyeget, illő és szükséges hogy mind azon közjelek, fölíratok és czimzetek, melyek a' köz intézetek, helyek vagy foglalatosságok és keresetek jegyei, a' nemzetiség és nemzeti nyelv életét, gyarapodtat hirdessék, nyilvánítsák. Ennél fogvást a' nemzet disze- méltósága és

függetlenségével meg nem egyeztethetvén az egybegyült KK. és RR. azt, hogy nem csak a királyi, hadi és polgári intézetek 's hivataloknál, hanem a' czéhbéli mesterek, kalmárok 's boltosaknál 's egyéb középületek 's helyeken is nem magyar feliratok, czímtáblák és jegyek láthatók, rendelik 's határozzák: hogy ezen, a' nemzeti nyelv csorbulásával járó külföldiskedés eltörlése végett a' járásbéli szolgabíró urak e' megyében keblezett minden posta-, só-, harminczadi-, kamara-beli 's hadi hivatalokat jövő közgyűlésig kiszabott határnap alatt, minden kifüggesztett fölirataik, czímtábláik vagy jegyeiknek magyar nyelvre fordításra és szerkeztetésre felszólítván, egyszersmind sz. kir. Szakolcza városának, mezővárosoknak 's minden czéhnek szorosán hagyják meg, hogy az utcák, köz intézetek, épületek, helyek, ugy szinte mindennemű kézművészség, mester-ség, kalmárság 's a' t. föliratit, bélyegzetit, czimjeit ezután magyar nyelven szerkezzék, a' fönlévőket pedig szinte a' kiszabott határnap alatt magyarra változtassák; 's a' jelen végzés foganatját netalán gátlók iránt minden előforduló esetben körülállásos tudósítást tegyenek a' közgyűlésnek. Melly határozatról 's annak hasonló divatba hozatala végett a' szomszéd ns megyék is atyafiságos és barátságos szeretettel tudósítatnak 's megkérretnek." K. K.

Alig van megye, hála ebeli országos szellemünknek! mellyben nyelvünkre nézve hasonló, kisebb nagyobb tűzű buzgásu rendszabások nem tétettek volna. Ilyen többek közt t. Pest, Békés, Torontal, Esztergom vgyék határozatin kívül t. Komárom megyének mult évi aug. elején tartott közgyűléséből a' dunántuli evang. ker. egyh. Superintendenséhez K. J. urhoz intézett levele is: „Főtiszt. Superintendens ur! A' magyar nyelv gyarapítására a' legujabb (a' mult) országgyűlési rendeletek következésiben megyénkben több tartalmu rendszabásokat hoztunk, mellyek közül, a' kivántató foganat eszközése végett, következőkrül kivántuk főtiszt. Uraságotat hivatalosan felszólítani: Méltóztatnék tisztathatósága alatti tiszt. uraknak meghagyui, hogy a' keresztelési, házassági és temetési anyakönyvek jövendőben honi nyelv-

ven irassanak, 's az ekkorig latán nyelven készületekből is, a' latán kivonatok előljáró része ugyan magyar nyelven, ezeknek azonban kivonatja szórol szóra ugyanazon nyelven, mellyen eredetileg irattak, adassék ki. Minekutána az egyházi személyek szorgalma által a' honi nyelv a' köznép közt legjobban terjesztethetnék: e' tekintetből az ujabbi törvény rendeletihez képest kérjük Főtiszteltetéségedet, hogy ezentul az egyházi rendbe csak olyanokat fogadjon, kik hazánk nyelvét tökéletesen tudják. Mivel továbbá Komárom városának népe tökéletesen tiszta magyar: méltóztassék Főtiszteltetéséged Komárom városában a' német praedicationokat általában eltiltani; ollyas helyeken pedig, hol a' magyar nép tóttal vagy némettel vegyes, csak minden második vasárnap engedni idegen nyelvű egyházi oktatást; az ollyan helyeken végre hol a' lakosság tiszta német vagy tót, előre olly rendelkezéseket tenni, hogy 10 esztendő mulva az idegen nyelvű predicationok megszüntethessenek, 's a' t. főtiszt. Uraságotat kész köteles szolgálai Komárom vmegye közönsége. Költ Komáromban aug. 1sőjén 1832. tartott közgyűlésünk-ből." — Erre válasza K. J. superintendens urnak a' tek. megyéhez. „Nagymélt. örökös Főtispán ur, 's tek. KK. és RR.! Közelebb mult aug. 1ső napján tartott közgyűlésökből hozzám intézett hivatalos levelükre, mellyben a' magyar nyelv gyarapítását tárgyazó némelly rendszabásiknak foganatosításra engem is felszólítani méltóztattak, szerencsém van következőket felelnem: Superintendenciánkban már meg van azon rendelés téve, hogy ezentul az egyházi rendbe senki se vétessek föl, ki magyarul illőképen nem tud. Hasonlóképen meg van az illető Predikátor uraknak legujabb kerülőlevelem által az is hagyva: hogy a' keresztelési, házassági 's temetési anyakönyvek magyar nyelven irassanak 's az ekkorig diák nyelven készületekből is a' kivonatok előljáró része ugyan magyar nyelven, ezeknek azonban textusa szórol szóra azon nyelven adassék ki, mellyen eredetileg iratott. A' közönséges isteni tisztelet-tartásban a' magyar nyelvnek hol és mikor használtatását pedig mi illeti, az e' tárgy iránt leendő egyházi rendelés superintenden-

tziai közgyűlésünkre tartozik; mellyről mind-azáltal, azon előttem isméretes buzgóságnál fogva, mellyel a' magyar nyelvet terjeszteni ügyekeznek, előreigérni bátorodom, hogy e' részben is mindent meg fog a' szóban levő czél mennél szerencsésb elérhetése végett tenni, a' mit a' körülállások engednek. — Mellyeknek alázatos jelentése mellett, mély tisztelettel 's a' t. alázatos szolg. K. J. superintendens Sopronyban, sept. 5. 1832. " Ugyan e' tárgyban K. J. sup. levele Komárom 's Fejér vmegyé egyházi vidéke idősbjéhez: „Tiszt. tudós Senior ur, kedves szolgatársom! Tek. Komárom vmegyé Közönsége, mint hozzám intézett levelében jelenti, mult aug. 1ső napján tartott közgyűlésében elhatározván a' többek közt: hogy az egyházi rendbe csak olyanok fogadtathassanak be, kik a' magyar nyelvet jól tudják, 's hogy továbbá a' keresztes, házassági vagy temetési anyakönyvek (matrikulák) jövőben magyar nyelven irassanak, 's az eddig más nyelven készületekből is a' kivonatok előljáró része ugyan magyar nyelven, ezeknek azonban textusa, vagy maga a' kivonat szórul szóra azon nyelven, mellyen eredetileg iratott, adassék ki; mint-hogy ezen rendelkezések Superintendenciánk a' magyar nyelv terjesztésére czélzó ügyekezését is előmozdítják: kötelességemnek tartom azért a' hozzám bocsátott felszólítás következtében azok megtartását a' megyébe keblezett minden tiszt. Predikátor uraknak meghagyni, 's tudós Senior urat ezennel bizodalmasan kérni, hogy azoknak gondos megtartásokra ügyelni ne terheltessek. Egyébiránt 's a' t. K. J. superint. Sopronyban oct. 4ikén 1832.

(Kir. kam. tudósítás).

A' kereskedés jobb léte 's előmozdítása tekintetéből méltóztatott Ő cs. kir. Felsége, az eddig csak legalsóbb czim 's osztályban volt Dobrovai harminczadot 's Zala vmegyében, kereskedési harminczaddá rendelni; melly is az e' czimmal járó jelesb portékák harminczadolásával fog ezután akadály nélkül foglalatoskodni.

A' nagymélt. m. kir. udv. Kamara a' lipcei kir. kam. bányá-urodalomban megürült ispánságra Schreiner Józsefet alkalmazá.

A N G L I A.

A' felsőház febr. 19diki ülésében lord Bexley a' londoni és london kívüli zsidóktól nyujta be kérelmet, mellyben ezek a' polgári közös jusokban kívánnak részesítettetni. A' kérelem a' ház asztalára tétetett. Erre a' ház biztossággá válván az irlandi insurrections-actát vevé czikkelyenként vizsgálat alá 's annak mind a' 36 czikkelyét csaknem minden módosítás nélkül elfogadá. Az utolsó czikk szerint e' bill 1834 augustus 1sőjeig lesz erőben. — Az alsóházban ugyanaz nap jelenti Gillon ur, hogy ő a' jövő hónap 9ikén indítványt fog tenni, melly szerint principiumában kétesnek 's politice károsnak ismértetvén az, hogy valakinek csak azért, mivel egyházi vagy vallásbeli hivatalt vagy méltóságot visel, egyszersmind a' törvényhozó test valamellyik házában ülnie is jusa legyen: minden ellenkezőt állító 's alapító törvény vagy szokás törültessek el. — Ezután több kérelem olvastatik fel; közöttük néhány az assessed taxes eltöröltetése 's a' ballotage (rejtett szavazás a' követválasztásoknál) behozatala végett. Végre kifejté Stanley ur az irlandi nagyobb-jury (esküttek széke) iránt behozandó javításokat. A' többi közt ezen (kormányi) javaslat szerint a' nevezett eskütt-székek ezentul nyilvánosan fogják tartani igazgatás-tárgyazó üléseiket. O'Connell a' javaslatnak nincs ellene; jó, ugy mond, mind az, a' mit a' bill rendel, de nem elég; 's ő, részéről, csak egy pont iránt nincs a' status-titokokkal egy értelemben, abban t. i. hogy vélekedése-kint a' nagy-jurytól egészen el kellene a' fenytő bíróságot vonni; ez csak a' kisebb juryk dolga, amazoké az administratiot illetők. Hasonlólag nyilatkoztak Irlandnak többi követői is, kivévén a' conservatívet, kik mint mindenütt, a' régi sárban akarnak tespedni 's minden, józan — nem józan reformnak — talán csak a' szó rossz hangja miatt is — ellene vannak.

Febr. 20ikán elfogadá az alsóház lord Althorpnak azon indítványát, hogy a' ház ezentul mindennap, szombatot kivévén, déli 12től délutáni 3 óráig magányosak ügyeivel foglalatoskodják, pontban három óraker más napra hagyván a' félben szakasztott dolgot,

eloszolják, 's 5 órakor az országos ügyek fölvételére ismét egybe gyűljön. A' bizottságok (committee) reggeli 10 órától délutáni 5ig, 's így a' magányos ügyek fölvétele alatt is, folyvást dolgozhatnak. Továbbá ugyancsak lord Althorp indítványára abban is megegyezett a' ház, hogy az eddigi 40 helyett 20 tag is tehessen házat, azaz tanakodhassék 's végezessen. —

Ugy hiszik Londonban, hogy a' ministerek a' keletindiai társaság privilegiumának még egy, de rövid, időre meghagyatását fogják a' parlamentnek ajánlani, melly idő alatt aztán a' dolgot még bővebben lehet fontolatra venni. Különben a' két háznak igen sok, más dolga mellett a' parlament idejü lése egész az év végeig fogna huzódni. — A' Morning Herald egy nagy conferentiáról beszél, melly febr. 19ikén orosz követ hg Lievennél tartatott 's mellyen a' hercegen kívül gróf Pozzo di Borgo, báró Bülow (porosz követ) 's báró Zuylen lettek volna jelen. A' fölvetett tárgyak talán egybe függhetnek azzal, mit más nap a' Globe mond, hogy t. i. a' hollandi király Miklós császárhoz fordult volna, kérvén, hogy ez őt bajos helyzetéből, ha lehet, mentse ki. De — mint a' Globe mondja — a' kérelem nem fogadtatott kedvezőleg 's a' válasz az lett, hogy Ő Felsőége, maga 's alattvalói javára, Anglia 's Franciaországgal minélelőbb intézkedjék. —

Éjszakamerikai újabb tudósítások szerint a' semmisítők zaja csendesül; Délcarolina a' vámtörvény ellen hozott határozat végrehajtását mártz. 3ikaig elhalasztotta, mi alatt a' congressus a' nevezett vámtörvényben szabott tariffa lassankénti alábbszállíttatását fogja hihetőleg végzeni.

FRANCZIAORSZÁG.

A' febr. 19iki röviden érdeklött követkamarai ülésben general Lafayette, miután a' juliusi revolútióról általában szólott, mellyben az 1789iki népszabadtó zendülésnek tanitmányi egész tisztaságok 's nagyságokban éledtek fölismét, 's melly Franciaország külső viszonyinak sokkal szélesebb horizont nyitott, mint a' mellybe azt kevesbé nemes és kevesbé bajnok indulatok szoríták később, — ezen mostani politikai helyzetnek vizsgálatára ment által. Nem aka-

rok, úgy mond, ama' hires 1814 és 1815iki szerződésekről bőven értekezni, mellyekről mindig a' legnagyobb tisztelet szavaival szólanak 's mellyeket mi, úgy látszik, megkoptattunk egy kicsinyt az által, hogy a' Bourbonokat Franciaországból elűztük, Belgiumot Hollandiától elszakasztottuk 's mint hiszem, ellene leszünk azon elnyomásnak, mellyet a' frankfurti szövetséggyűlés a' mi német szomszédinkon gyakorol; — én ezen szerződésekről csak egy pont miatt akarok szólani. Bizonyos aggodalom támadt e' szerződések egyik czikkje iránt 's én kérdelem a' külső minister urat, kinek őszintesége 's igazságszeretete ismertetések, mondja meg nekünk becsületére: van e' azokban egy külön czikkely, melly Hünigenen várát felépíttetni tiltja? Kérem, feleljen csak igent, vagy nem-et. — Broglie: Hiszem ezen czikkely nyilvános és nyomtatva van. (Ez, az 1815ben nov. 20iki főszerződés 3ik czikkelye 's ekép szól: „Megfontolván, hogy Hünigenen erősege mindenkor aggodalmára volt Basel városának: az alkuvó hatalmasságok, jó indulatjok 's gondoskodások újabb jelét akarván a' helveta szövetség iránt adni, abban egyeztek meg, hogy Hünigenen erősegei rontassanak le; 's a' franczia kormány szintazon okból kötelezi magát, hogy azokat semmikor se fogja ismét felépíttetni, se Baselhez három mérföldnél közelebb más, új erőseget emeltetni.“ Lafayette: Így tehát a' julius-revolúciónak tiltva van, még pedig a' szent szövetség által van tiltva, Hünigent újra felépíttetni. (Nagy zajgás a' kamarában). Egyik tisztelt társunk, Salverte ur, egy tekintetet vetett a' mi európai barátink és szövetségesinkre, 's rajzolata, ha csak az udvarokat vesszük, nem igen kedvező; de van nekünk egy szövetségesünk, mellyet ő nem nevezett meg, de a' melly valamennyi cabinettel felér, 's e' szövetségesünk: Európa népe, melly velünk sympathisál 's mellyre mi bizvást támaszkodhatunk, ha szabadságunk 's függetlenségünket fognák megtámadni.“ . . Utóbb Belgiumot és Spanyolországot, mellyek iránt még alkudozások folynak, röviden érintvén, Portugáliáról migy szól: Tudják az urak, miként dom Miguel

miután atyjának legjobb barátját megölte, 's édes atyját is el akará a' királyi székből űzni, miben csak a' francia követ Hyde de Neuville ur nemes és bátor viselete akadályozá, egy ideig Ausztriában tartózkodott. Innen visszatért megesküdni azon constitutoria, mellyet Portugáliának dom Pedro adott 's melly minden tökéletlenségi mellett is, a' szabadságnak némi elemeit foglalá magában 's lord Stuart által, ugyan azon által, ki más 13 pairrel egy bizonyos protestatiót irt alá a' minap, — hozatott Rioból. Dom Miguel e' constitutoria megesküdt vagy csak színlé, mintha megesküdnék, de azt nyomban meg is szegte s elárulta. Mi, Angolok t. i. és Francziák, a' legnagyobb utálatot mutattuk ezen ember viselete iránt, ki megérdemelte, hogy e' francia szószéken tölünk 's a' ministerektől mint a' francia kormány hivatalos organumtól szörnyetegnek (monstre) neveztessék 's kit még saját barátja is, lord Aberdeen t. i., gyávanak és kegyetlennek mondott ugyan akkor, midőn őt dona Mariával akará összeházasítani, a' mi ugyan nem igen consequensnek látszik. Ez az Aberdeen ur is aláírta ama' protestatiót. (Nevetnek). Mi a' portugáli királynét 's a' chartát megismertük, mert a' charta és a' királyné egy elválhatatlan symbolum, mellyet dom Pedro őszinte lélekkel és szándékból hirdetett ki 's mellyhez a' jelen pillanatban Anglia 's Franciaország becsülete van csatolva.“ — Említi azután a' francia lobogó meggyaláztatását dom Miguel által 's reményli, hogy ez iránt az illő lépéseket meg fogja tenni a' ministerium, mellyek talán alkalom leendenek a' portugáli népnek, megtörni a' rettegés azon igáját, melly alatt most a' kegyetlen dom Miguel ellen nyilatkozni nem mernek. Utóbb Görögországról ezt mondá: Én azt szeretném tudni, miért nem állítottak ezen, mind természetesen mind korábbi története által republicai országban, miután ott a' szövetséges rendszer (foederativum systema) ugy is szükségesnek látszik, melly ott talán jól is ütött volna ki, ha egy igen sok érdemű praesidens (Capodistrius János) előbb orosz minister nem volt volna, — miért nem állítottak, mondom, ezen országban republicai kormányt? Én nem tudom, mi jót fog ott az

ifju Otto király jelenléte szülni, lehet, hogy sokat; de én nem vagyok azok közül, kik őt Franciaország igen nagy barátjának tartják, ha eszembe jut, milyen érzéseket mutatott atyja a' juliusrevolutio iránt. . . Végre miután az Olaszok régi panaszit érdekelte, Lengyelországra tér által: A' mi Lengyelországot illeti, ugy mond itt a' legiszonyabb csinyok történetek. Csak az angol újságokat 's az azokban szemtanuk által közlött dolgokat kell olvasni! — Én a' minap a' gyermekek elhurczoltatásit panaszoltam vagy is inkább adtam fel (dénoncé). Miklós császár Kiewnél (mikor és valljon?) 600 illyes gyermekkel találkozott, kik épen Sibiriába vagy a' Caucasus hegyeibe vitettek. E' szerencsétlenek azt hitték, hogy most már megmenekedtek; de távol legyen; a' háromszáz fu tovább vitetett, a' leányokat pedig az orosz tisztek szedék el, meg a' kinek kellett. . . Ezt én bizonyosan tudom, 's kérem a' kamarát, adjon szavainak egy kevés hitelt. Ellenem, tudom én jól, az a' panasz, hogy az embereket meg szoktam nevezni 's kevés tisztelettel vagyok a' koronás fők iránt. Az igaz, e' részről nem igen vesztettem sokat, valamint azon jó indulatból sem, mellyet illy bánásmód által koczkaztatok; de én becsület 's lélekisméreti dolognak tartom, az illyes tetteket feladni, mint-hogy az ügy egyszersmind Franciaországnak ügye, mellyért a' Lengyelség felállott 's elhárította róla a' háborút, mellyről én a' kamarát materialis bizonyítványokkal győztem meg, egy olly bizonyítvánnyal, melly hozzám magától Constantin nagyhercegtől jött; azaz nem épen és egyenesen magától, hanem azon fiókból (v. falrejtekből, Wand-schrank) a' Belvederben, mellyből ő azt magával vinni elfeledé. — Az ügy, mint mondom, Franciaországnak is ügye 's ennek becsülete kívánja, hogy mind ezen gyalázatosságnak véget vessen. Ez a' kérdés, vagy is inkább a' vád, mellyet tenni akartam 's mellyről felvilágíttatást kérek. Ohajtom, hogy a' francia kormány fogatos rendszabásokkal szakasszon ezen iszonyoknak, mellyek az érező embert egészen elborzasztják, véget. — Mingyárt a' general után Broglie ur lépett fel, 's így szólott:

(Folytatjuk).

HOLLANDIA.

Következő a' jegyzék, mellyet lord Palmerston 's herczeg Talleyrand báró Zuylen van Nyevelthez bocsátottak (a' belga *Moniteur* febr. 23diki száma szerint): London, febr. 14. 1832. Szerencsájök van az alulirtaknak ezennel bizonyítani azon jegyzék vételét, mellyet báró van Zuylen e' hónap 3ikán bocsátott hozzájök; de kénytelenítve látják magokat egyszersmind mély sajnálatjokat fejezni ki e' jegyzék 's báró Zuylennek e' napokban tartott személyes értekezés által arról lett meggyőződésükön, hogy a' báró felhatalmaztatásának szük köre 's vett utasítványának mivolta tőlük (az alulirtaktól) minden abeli reményöket elveszik, hogy a' németalföldi kormánnyal vég, vagy csak előleges egyezkedést is köthessenek, melly által a' Belgium 's Hollandia közt fenforgó differentiák elintéztethetnének. — Miután az antwerpi fellegrvár áltadatása az alkudozások ujjabb fölvetelét lehetővé tette, a' francia 's nagybritanniai kormányok egy pillanatig sem késtek a' németalföldi kormánnyal hangai ügyvivőik által egy egyezést (conventio) nyujtatni be, mellynek czélja egy olly ideigleni állapotnak behozata volt Belgium 's Hollandia közt, hogy az által, megkevesbítvén hadseregeiket, mind a' két ország képezzé tétessék az öket alányomó terheken is könnyíteni. Ezen egyezés a' még fenforgott kevés pörös pont elintéztetésit egy utóbbi végegyezésre hagyá ugyan, de elhárítván az összekocczanás minden lehetőségit, a' kétfél közötti teljes egyezhetést is elősegítette. — A' folyó évbéli jan. 2ikán ajánlott előleges (praeliminaris) egyezkedés azon elven alapult, hogy a' két félt illető birtokok kölcsönös kicserélése nyomban meg fog történni. Mihez képest hollandi részről Lillo és Liefkenshoek erősegeinek, belga részről pedig Limburg hollandi 's Luxemburg német részének áltadatása kívántatott. Ezen kölcsönös áltadatásnak szükségképi következése az illető vidékek lakosira nézve ugyan egy hirdetendő amnestia, a' Belgákra nézve pedig a' Limburgon keresztül vivő országutaknak közvetlen szabad használata lett volna, melly nekik az öt hatalmasság által mint azon egyezésnek föltétele

biztosított, melly egyezés által a' Maas jobb partja 's Maestrichtnek teljes felségi jussal biratása németalföldi király 's luxemburgi n. herczeg Ö Felségének biztosítottak. Ha már e' rendszabások ki valának vive, igen józannak 's alkalmasnak látszott a' két országbeli hadnak békelábra szállíttatása, hogy eleje vétessék ez által az ellenségeskedés ujjabb kitörésének, mellyet minden lehető eszközök által akadályoztatni olly sok ízben 's olly világosan kinyilatkoztatott akarattal volt az öt udvarnak, 's melly különben az egymással szinte szemben álló seregek ingerültségénél fogvást alig vala kikerülhető. Továbbá világos az is, hogy Belgium semmi ollyas ideigleni egyezkedést nem fogadhatott el, melly neki a' Maason szabad hajózás közvetlen használatát 's a' Scheldén evezhetés 1831 janariusa óta fen állott szabadságát a' végegyezés megkötéséig nem biztosítaná. Ezen pontok elfogadtatásokért aztán a' hollandi hajókra vetett embargonak haladéktalan visszavételét 's a' most Franciaországban tartóztatott antwerpi őrizet visszabocsátatását ajánlák az angol 's francia kormányok. — Rendkívüli fájdalommal kellett az alulirtaknak báró Verstolk (hollandi külső minister) jan. 9iki hivatalos válaszából 's az ahoz mellékelt ellenjavaslatból (ezt már közöltük) tapasztalniok, hogy az érdeklött ajánlatokat a' hollandi kormány visszaveté. Báró Verstolk nem mondá ugyan ki egyenesen, hogy azon ajánlatok visszavettetnek, de az ellenjavaslatból nyilván következett, hogy az ajánlott pontok nem fogadtattak el. Viszont maga ezen ellenjavaslat nem vala elfogadható azokért, a' miket magában foglalt; azokért pedig, mik benne nem valának, eldöntő ellenvetésekre adott okot. Az kívántatott benne, hogy a' hollandi kormány tonnavámot vehessen a' Scheldén, még pedig Vliessingennél vagy Batsnál, mi már a' nagy idővesztés és hátráltatás miatt, mellyet így a' Scheldén evező hajóknak kell vala szenvedniök, sem volt elfogadható. Továbbá transitovám kívántatott Limburgon keresztül, holott az öt hatalmasság a' limburgi országutak használatát csupán a' kereskedési közösület használatért 's az utak jó karban tartatásokra szüksé-

gesen kívül minden egyéb vám terhe nélkül biztosította. Végre kívántatott, hogy Anglia 's Franciaország kötelezzék Belgiumot a' végegyezés megkötéséig 8,400,000 forintnak a' volt köz adósság fejében fél évenként leendő lefizetésére. De mind ezen tetemes esztendei teher az 1831beli nov. 15iki szerződés által csak úgy rovatott Belgiumra, mint a' vég és általános megegyezésnek egyik alkotórésze, mellyért t. i. Belgiumnak különféle kereskedési kedvezmények valának jutandók 's mellyért király-nagyherczeg Ö Felségének a' birtok-felosztásban forma szerint megegyezni 's a' belga felséget (souverain) megismérnie kellett. Következéleg mig ezek szinte nem teljesítetnek, Belgiumtól az említett summának a' kármilly részben is elvállalását 's fizetését kívánni teljes lehetetlen. — De ha az érdeklött ellenjavaslat ezen itt kifejtett okokból nem vála elfogadható, ellenzé annak elfogadtatását még az is, mivel nyilván kilátszott belőle a' hollandi kormánynak azon szándéka, hogy a' végegyezés elláthatatlan messze időre halasztathassék el. Ugyan is, ha e' kormány legkevesebbé is hajlandó volt a' még elintézetlen két vagy három pontot minél előbb eligazítani, miért kelle egy e lő l e g e s (praeliminaris) egyezésben rendelkezést tenni az alkudozások folyta alatt évenként teendő fizetésekről, holott a' legelső részletnek (ratának) is csak a' jövő junius vagy juliusban 's nem előbb kelle lefizettetnie? Már pedig kétséget nem szenved, hogy jóval ez idő előtt meg lehetne a' végegyezést kötni, ha a' hollandi kormány azt valóban akarja. A' tett javaslat tehát nem mutat egyebet, mint hogy a' hollandi kormány egy, a' szerint kötetendő előegyezés által olly karba kívánt helyeztetni, mellyben a' végegyezés megkötését határozatlan, hosszú ideig halasztahassa 's akadályozhassa. Kihagya továbbá az érdeklött ellenjavaslat két czikkelyt, mellyek egyike az embargo visszavételét, másika a' belga és hollandi hadak békelábra állittatását kéré és ajánlá. A' hollandi kormány e' két pontot, mint mondá, diplomatiai jegyzékek, nem pedig külön, formszerinti alku által kívánta elintéztetni; de az alólirtak Verstolk urnak jan. 9iki jegy-

zékéből azt huzták ki, hogy ő sajátképen az embargonak nyomban 's közvetlen leendő visszavételét érti; báró Zuylen urnak szóbeli nyilatkozásiból pedig azt kelle következtetniök, hogy a' hollandi kormány, sergeinek békelábra állittatásokat egy európai köz lefegyverzés idejéig akarja halasztani, nem pedig mint Anglia 's Franciaország kívánák, Belgiummal egy időben rendelni meg.

(Vége következik).

Haagai, febr. 24iki tudósítások szerint Ö Felsége báró Zuylen van Nyevelt-et, a' londoni conferentiánál volt rendkívüli meghatalmazottját, visszahitta és status-ministerré nevezte. Helyébe, mint írják, De del Salamon ur fogott legközelebb Londonba utazni.

SPANYOLORSZÁG.

Barcellona lakosi nagy számban kérelmet nyujtának be az új főkapitányhoz Llander urhoz, az előtte volt főkapitány Espana grófnak törvényszék elibe idéztetése végett. A' panasz ellene igen sok és tetemes. Tönkre tett nemzetségek bosszuj, így hangzik a' nevezett kérelem végzete, eltömlőczölt, vagy vérpadra hurezolt ártatlanok vére, elüzött, elriasztott vagy gályarabságra kárhoztatott büntelen özvegyek, árvák, öszez 's a' t. siralmi esdeklenek a' törvény büntető kezeiért, esdeklik egész Catalonia a' 3 egész éviglen gyötretett, kinzatott, botránkoztatott Catalonia igazságos elégtételért mind Espanára magára, mind zsarlási segédeire. "Espana azonban elég okos volt mingyárt hivatalából kitétele után, Palma városából, hova a' kormány által további rendelésig utasított, egy Genua felé induló hajón, mint szolgája egy angol consulnak, boszulóji elől szerencsésen tovább illanni.

NÉMETORSZÁG.

A' szász első kamara (Rendek) február 14iki ülésében professor Krug sajtótörvényt és nagyobb szabadságot sürgető indítványára Lindenau minister azon megjegyzést tette, hogy a' mostani körülmények közt nem volna tanácsos illyes törvényt hozni, mivel úgy mond a' már fenálló censurai viszonyokhoz képest a' megelőző és torló óvásnak (a' sajtó vétségek ellen, t. i.) szükségképen együtt kell maradniok, a' censornak pedig

lehetetlen olyan utasításokat adni, hogy még is igen sok az ő t. i. az egyes censor önkényétől ne függjön. Egyébiránt ő azt mondhatja, hogy Szászországban több, azaz gyakorabb a panasz a sajtónak nagy szabadsága mint nagy megszorítottatása ellen. Professor Krug a miniszternek ezen nyilatkozásával igen meg volt elégedve 's indítványát visszahuzta. (Oest. Beob.)

Nyilvános hírlapok, különösen a köz kézen forgó allg. Zeitung szerint Geymüller, Rothschild, Sina, Arnstein és Eskeles bankházakkal megkötött az új, 40 millió frtnyi 5pcentes ausztr. kölcsön, mellynek föltételei ezek: 1). Az ár 89 $\frac{1}{2}$ százalékért. 2). A' fennevezett kölcsönadók 32 milliót vállalnak magokra, a' többi 8 milliót pedig azon bécsi és prágai házaknak engedik, kik az utóbbi kölcsön aláírtában részt vettek. 3). A' fizetések hónapoként tizenkét ízben történnek, t. i. az első rész 1833beli mártz. 10ikén, a' második mártz. 31ikén 's így minden hónap végén egyegy rész, míg 1834 januarius 1sőjén az egész kölcsön 89 $\frac{1}{2}$ száz helyett a' kincstárba be lesz fizetve. A' kamatok az átvétel napjáig megtérítetnek, lehván három hónapot. Azonban 4) a' kölcsönadók kötelezvényeiket mártz. 10dikétől kezdve a' nevezett 11 határidőnél hamarabb is kivehetik. 5). A' status kötelezi magát, hogy 10 hónap lefolyta közben, u. m. 1834 januariusáig újabb kölcsönt nem vesz, hanem ha a' mostaniak vállalóit tudósítja 's ezeknek hasonló feltételek alatt a' többi ajánlkozók fölött elsőseget enged.

ELEGY HIREK.

A' francia kamaráknak, mint a' Messenger mondja, legközelebb egy törvényjavaslat fog elejökbe terjesztetni a' koldulásnak országszerte eltöröltetése végett. Ezt a' kormány nyomban állítandó mendedékházak, mü- és dologhelyek 's földművelő gyarmatok által szándékozik eszközteni. Mind ezekre, mint mondják, Thiers ur egy milliót fog a' kamaráktól kívánni. — A' bajor kormány-ujság (Regie-

rungsblatt) egy hosszas és több pontiban igen fontos kir. rendeletet közöl febr. 16ikáról a' bajor műiskolákra (technische Schulen) nézve. — Rotteck ismét egy emlék- vagy dísz poharat kapott Altenburgból (Saxoniából). Ez már a' tizedik, mellyel a' nagy polgárt a' külön vidék- és statusbeli német hazafiak tisztelik meg.

Ujabb: A' francia követkamara febr. 21 és 22ikén a' külső ministeriumi budget egyes cikkjeinek vitatását folytatá. Nevezetesb nyilatkozások vagy határozatok nem történtek. A' 23iki ülésben legérdekesb vala egy mellékes tárgy, t. i. Portalis urnak abeli javaslat, hogy azon catholicus papok, kik (felszentelés után) a' papi rendből önkényleg kilépnek 's köz polgári életbe térnek vissza, ennek minden jussai 's kötelességivel élhessenek 's így meg is házasodhassanak, mit a' code civil nyilván megenged. Dupin, a' praesidens, szólott leghevesebben e' javaslat-mellett, vele levén a' jobb és bal oldal, ellene pedig a' ministerium és centrum. Szavazatra kelvén a' dolog csekély többséggel Dupin győzött 's így a' javaslat fontolatra fog vétetni. — Marquis Palmella Párisba érkezett. — Otto király jan. 30ikán (nem 28ikán) érkezett Naupliához 's fényes bemenetelét a' városba febr. 6dikán tartá, midőn egyszersmind egy hirdetvényt bocsátott a' görög néphez. A' hirdetvény felirása ez: Otto, isten kegyelméből Görögország királya, a' görög néphez. Aláírás: A' király nevében, a' regensség: gróf Armansperg, Maurer, Heideck. — Az ifju Leuchtenbergi herczeg (August) eichstädti uradalmát minden jogostul minden rendü atyavérsége köz megegyezte 's gyámsági főtanácsa jóvá hagyta után a' bajor kir. korona váltandja magához. — A' Messenger d. Chambres nevü fr. hírlap tulajdonosi jussát, melly most 1,500 előfizetőt bir, febr. 21. nyilvános árverés utján Couvert Hector, a' Journal du Commerce birtokosa 92,750 fr. (majd annyi v.fton) vásárolta meg. Elég drágán.

A' gabona pesti piaczi ára mar. 8ikán 1833:					Pénzkelet.						
poz. m. val. gar.	legjobb	közép.	csékely	poz. m. val. gar.	legjobb	közép.	csékely	Bécs mártz. 8ikán közép. pengő pénzben.			
Tisztabuza	133 $\frac{1}{2}$	126 $\frac{1}{2}$	113 $\frac{1}{2}$	Zab	38 $\frac{1}{2}$	36 $\frac{1}{2}$	34 $\frac{1}{2}$	Status 5 pC. kötel.	92 $\frac{1}{2}$	Bécs 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankók.	50
Kétszeres	93 $\frac{1}{2}$	86 $\frac{1}{2}$	80	Köles	—	—	—	— 4 pC.	81 $\frac{1}{2}$	Kam. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	—
Rozs	61 $\frac{1}{2}$	58 $\frac{1}{2}$	53 $\frac{1}{2}$	Köleskása	—	—	—	— 1820ki köles.	—	Bankrészvény	1226 $\frac{1}{2}$
Árpa	56	53 $\frac{1}{2}$	49 $\frac{1}{2}$	Kukorieza	66 $\frac{1}{2}$	60	53 $\frac{1}{2}$	— 1821ki —	—	Cs. arany pC. agio	—